

2.2.1. Prøveløsladelsesinstituttet blev indført i dansk ret ved straffeloven af 1930. Efter de dagældende regler kunne der ske prøveløsladelse efter udståelse af to tredjedele af straffetiden, dog mindst 9 måneder. Ved lov nr. 120 af 17. maj 1956 indførtes en supplerende regel om en undtagelsespræget adgang til prøveløsladelse, når halvdelen af straffetiden, dog mindst 4 måneder, var udstået.

Ved lov nr. 212 af 4. juni 1965 gennemførtes en reform af reglerne om prøveløsladelse, der bl.a. indebar en væsentlig udvidelse af prøveløsladelsens anvendelsesområde. Den vigtigste ændring bestod i, at mindstegrænsen for ordinær prøveløsladelse efter afsoning af to tredjedele af straffetiden blev nedsat fra 9 til 4 måneder.

Den seneste ændring af prøveløsladelsesreglerne er sket ved lov nr. 239 af 1. juni 1982, hvor reglerne om prøveløsladelse i straffelovens § 38 fik det indhold, som de har i dag. Lovændringen indebar, at den mindstetid, der skal være afsonet, før prøveløsladelse kan komme på tale, blev nedsat fra 4 til 2 måneder. Nedsættelsen af mindstetiden gjaldt såvel for adgangen til ordinær prøveløsladelse som for den undtagelsesprægede adgang til prøveløsladelse efter udståelse af halvdelen af straffetiden.

2.2.2. Reglerne om prøveløsladelse er således i dag udformet på den måde, at der efter hovedreglen i straffelovens § 38, stk. 1, kan ske prøveløsladelse, når den indsatte har afsonet to tredjedele af straffetiden, dog mindst 2 måneder. Der kan alene ske prøveløsladelse fra tidsbestemt fængselsstraf. Efter § 38, stk. 5, er det en hovedbetingelse for prøveløsladelse, at den dømtes forhold ikke gør løsladelsen *utilrådelig*. Det er forudsat, at der som et normalt led i straffuldbyrdsen i almindelighed skal ske prøveløsladelse ved to tredjedels tid.

Om den praksis, der følges med hensyn til utilrådelighedskriteriet i § 38, stk. 5, har Direktoratet for Kriminalforsorgen til brug for Straffelovrådets overvejelser afgivet en nærmere redegørelse for de generelle retningslinier, der følges ved ordinær prøveløsladelse i henhold til utilrådelighedskriteriet i straffelovens § 38, stk. 5. Redegørelsen er optrykt som bilag 1 til lovforslaget.

Statistiske oplysninger om den praktiske anvendelse af ordinær prøveløsladelse efter § 38, stk. 1, viser, at mere end 90 pct. af de indsatte løslades på prøve efter afsoning af to tredjedele af straffetiden. Heraf løslades ca. 9 pct. efter den undtagelsesprægede halvtidsregel i § 38, stk. 2, om fremrykket prøveløsladelse, jf. nedenfor.

Det er således mindre end 10 pct. af de indsatte, der ikke prøveløslades, når de tidsmæssige betingelser for prøveløsladelse er opfyldt. De fleste afslag på prøveløsladelse er begrundet i, at løsladelsen findes utilrådelig. I nogle få tilfælde skyldes afslaget, at den dømte ikke ønsker at acceptere de vilkår om tilsyn m.v., der kan fastsættes efter § 39, stk. 2.

Afslag efter § 38, stk. 1, er ikke nødvendigvis ensbetydende med, at den fulde straf udstås. Ca. en fjerdedel af de indsatte i lukkede anstalter, der ikke løslades på prøve efter to tredjedele af straffetiden, løslades på et senere tidspunkt inden endt straf, typisk fordi afslaget har virket motiverende på den indsatte vilje til at medvirke til at tilvejebringe en forsvarlig løsladessituation.

Om praksis med hensyn til prøveløsladelse efter hovedreglen i § 38, stk. 1, henvises i øvrigt til Straffelovrådets betænkning nr. 1099/1987 s. 216-221.

Efter bestemmelsen i § 38, stk. 2, kan løsladelse ske tidligere end bestemt i § 38, stk. 1, når den dømte har udstået halvdelen af straffetiden, dog mindst 2 måneder, såfremt særlige omstændigheder taler for en sådan fremrykket prøveløsladelse. Når der undtagelsesvis sker fremrykning af løsladelsen, er der i almindelighed tale om løsladelse på et tidspunkt mellem halv og to tredjedels tid.

Til brug for Straffelovrådets overvejelser har Direktoratet for Kriminalforsorgen afgivet en nærmere redegørelse om praksis vedrørende anvendelsen af § 38, stk. 2. Redegørelsen er optrykt som bilag 2 til lovforslaget.

Efter nugældende praksis løslades omkring 9 pct. af alle indsatte i medfør af § 38, stk. 2. Den største gruppe af disse er udlændinge, der efter endt strafudståelse skal udvises. Disse udlændinge løslades efter udståelse af 7/12 af straffetiden, dog mindst 2 måneder.

Den nugældende praksis med hensyn til prøveløsladelse efter undtagelsesbestemmelsen i § 38, stk. 2, er gennemgået i betænkning nr. 1099/1987 om straffesammenhang og prøveløsladelse s. 221-224, hvortil der henvises.

2.2.3. Med hensyn til spørgsmålet om kompetencen til at træffe afgørelse i sager om prøveløsladelse efter § 38, stk. 1, gælder, at anstalterne og arresthuse- ne er bemyndiget til at træffe afgørelse vedrørende domfældte, der udstår straf af fængsel i mindre end 8 år, medmindre andet konkret er bestemt. Et eventuelt afslag på prøveløsladelse kan påklages til Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen. For så vidt angår domfældte med straffe på 8 år eller der-